

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	Veli Pekka Toropainen
TITLE	Lempäälän Ahtialan Laurilan suku vuodesta 1685 seuraavalle vuosisadalle
YEAR	2025
VERSION	Author's accepted manuscript
CITATION	Toropainen, Veli Pekka 2025: Lempäälän Ahtialan Laurilan suku vuodesta 1685 seuraavalle vuosisadalle. Genos 96(2) 111-118.

Lempäälän Ahtialan Laurilan suku vuodesta 1685 seuraavalle vuosisadalle

1600-luvulla elettiin maanviljelyksen kannalta vaikeita aikoja. Tämä näkyi myös Lempäälän Ahtialan kylän talojen isäntien vaihtumisena, kun tilojen viljelykseen ottaminen ei onnistunut. Ahtialan Laurilan tilan isännät vaihtuivat moneen kertaan vuoteen 1680 mennessä, jolloin Märten Mattsson otti sen viljelykseen. Hän luopui kuitenkin tilasta vuonna 1685 ja myi sen perintöoikeuden Henrik Jöranssonille. Hänen sukunsa onnistui sinnittelemään katojen, tulipalon ja sotavuosien läpi seuraaville vuosisadoille. Vuosisadan lopulla Laurilan menestys oli tosin vaakakupissa. Se oli ollut ratsutila 1680-luvulla, mutta vuosisadan vaihteessa se menetti tämän aseman ja siirrettiin apuverotilaksi naapurikylässä sijainneelle rusthollille.

Perintötilan kauppa

Oikeus määräsi helmikuussa 1686 kaksi lautamiestä tutkimaan Ahtialan Märten Mattssonin ja Henrik Jöranssonin pyynnöstä, mitä vääryyttä Henrik oli tehnyt Märtenille vastoin heidän välisensä Laurilan tilan kauppakirjan ehtoja. Mitä tuli tämän rusthollin perintöoikeuteen, sai maaherra päättää, huudatettaisiinko tila ensisijaisesti kruunulle ja hänen majesteetilleen. Oikeus antaisi vasta hänen päätöksensä jälkeen oman tuomionsa asiassa.¹

Oikeus käski elokuussa 1686 Ahtialan Henrik Jöransson Laurilaa noudattamaan Laurilan edellisen isännän Märten Mattssonin kanssa 5.9.1685 solmimaansa sopimusta, joka koski Hakaveräjän peltokappaletta ja Hallian niittyä. Märtenin ei tullut kärsiä mitään vahinkoa heinäkorjuussa tai muuten. Tätä vastaan Henrikillä oli oikeus viljellä Laurilaa ja varustaa tilalta ratsukon. Mitä tuli tilan perintöoikeuden lunastamiseen, pitäytyi oikeus 27.2.1686 antamassaan päätöksessä.²

Ahtialan Märten Mattsson valitti tammikuussa 1688, ettei hän ollut saanut nauttia Hänelle tulevia etuja saman kylän Henrik Jöranssonilta. Hän oli myynyt 5.9.1685 laaditulla kauppakirjalla tilansa tälle ja hänen tuli saada käyttää tilalta peltokappaletta ja niittyä niin kauan, että kauppasumma tulisi täydellisesti maksettua. Henrik oli kuitenkin estänyt häntä käyttämästä niitä vastoin sopimusta ja ottanut lisäksi häneltä pois neljä hiehoa ja kaksi sikaa, jotka ulosottomiehet olivat ulosmitanneet hänelle Henrikin karjasta oikeuden 27.2.1686 antaman päätöksen mukaan hänen saatavastaan, ja joiden arvo oli 46 kuparitaalaria. Henrik määrättiin noudattamaan heidän sopimuksensa jokaista

¹ KA KO a:9, Lempäälän käräjät 26.–27.2.1686, 46v.

² KA KO a:9, Lempäälän käräjät 2.8.1686, 71.

kohtaa ja maksamaan Mårtenille heti vuokraa eläimistä tai palauttamaan. Myös pelto ja niitty tuli luovuttaa Mårtenin haltuun. Henrik sai lisäksi kolmen hopeamarkan sakon.³

Oikeus määräsi lautakunnan päätöksen mukaan kesäkuussa 1689 Henrik Jöranssonin maksamaan Ahtialan räätäli Mårten Mattssonille Laurilan tilan kauppasumman lopun yhdeksän kuparitaalaria sekä tämän kuluina puoli taalaria. Tätä vastaan Mårtenin tuli antaa kaikki tilaa koskevat asiakirjat Henrikin haltuun. Tämän jälkeen osapuolet olisi erotettu toisistaan. Oikeus lähetti vielä kaksi miestä ulosmittaamaan Mårtenille tulevat rahat.⁴

Vuoden 1688 maakirjan mukaan Laurila oli 2 ³/₄ äyriä veron maa ja sen vuotuinen verosumma koostui kolmesta hopeataalarista rahaa, tynnyristä ja kolmesta kapasta viljaa, 8 ¹/₄ kapasta kauroja, 16 naulasta voita, yhdestä leiviskästä ja 13 naulasta lihaa, 11/12 lampaasta, 2 ³/₄ aamista heiniä ja 2 ³/₄ päivätyöstä. Tilan ratsukko varustettiin eversti Lievenin rykmenttiin ja ratsumestari Eneskiöldin komppaniaan, kuten jo vuonna 1680^{5,6}

Vuoden 1690 maakirjan mukaan rusthollin muodostivat yhdessä Laurilan ja Arvid Anttilan eli Juttilan tila.⁷ Vielä vuoden 1697 maakirjassa Laurila ja Juttila muodostivat yhdessä rusthollin Porin ratsuväkirykmentin ensimmäiseen komppaniaan.⁸ Vuoden 1698 verontarkastusmaakirjan mukaan sekä Laurilan että sen naapurin Anttilan eli Juttilan verolukua oli laskettu ja tilat liitettiin verotuksellisesti yhdeksi seitsemän äyriä veron tilaksi, jonka manttaali oli 7/8. Juttilan isännällä oli verokirjan mukaan neljä lypsävää lehmää.⁹

Vielä vuoden 1700 maakirjassa Laurilan, Anttilan ja Juttilan veroja ei ollut määrätty mihinkään tiettyyn kohteeseen, vaan ne tulivat kruunulle.¹⁰ Vuoden 1701 maakirjan mukaan Laurila ja Anttila olivat rusthollin No 41 eli Herralan apuverotiloja ja niiden yhteyteen liitetty Juttila oli veroautio.¹¹ Vuoden 1724 maakirjaan Gabriel Simonssonin isännöimä Laurila merkittiin edelleen ylisen komppanian rusthollin No 41 eli Herralan apuverotilaksi.¹²

Ajat olivat huonot ja monessa Ahtialan talossa oltiin vaikeuksissa. Esimerkiksi Miemolan kylästä muuttanut Grels Jakobsson joutui ilmoittamaan helmikuussa 1686 oikeudelle, että hän oli ottanut viljelykseen vuonna 1680 autiosta Ahtialan Olof Anderssonin tilan. Tila tuli verolle vuonna 1685, mutta Grels halusi oikeudelta nyt todistuksen tilansa hoidosta. Lautakunta ja erityisesti lautamies

³ KA KO a:9, Lempäälän käräjät 30.–31.1.1688, 292.

⁴ KA KO a:10, Lempäälän käräjät 17.6.1689, 545–545v.

⁵ KA 7348, 1031.

⁶ KA 7378, 1088v.

⁷ KA 7384, 947v–948.

⁸ KA 7405, 1934–1935.

⁹ KA 7411, 188.

¹⁰ KA 7416, 1042.

¹¹ KA 7418, 751.

¹² KA 7468, 753.

Mårten Eriksson Liva Ahtialasta todistivat, että Grels oli kyllä viljellyt tilaansa, mutta hänen peltonsa olivat niin laihat, etteivät ne tuottaneet täyttä satoa ilman lannoitusta. Ja sitä Grelsillä ei ollut saatavilla karjapihaltaan, sillä karjasairaus oli tappanut hänen elikkonsa. Siksi hän ei kyennyt vielääkään maksamaan tilalta veroja. Tämä annettiin hänelle todistukseksi, jotta hän saattoi hakea verohelpotusta maaherralta.¹³

Rajaepäselvyyksiä

Henrik Jöranssonille jäivät Laurilan rajat epäselviksi hänen otettuaan tilan haltuunsa. Lastusten perintötilallinen Matts Thomasson tuli oikeuteen helmikuussa 1689 ja kertoi hänen ja Ahtialan perintötilallisen Henrik Jöranssonin välisestä niityriidasta. Sen mukaan puolen parmaan Naulinniittu kuului Lastusten tilalle, joka oli raivannut sitä ja korjannut siltä heinät. Kirjaisten niitty kuului puolestaan Ahtialan Laurilalle, ja sen oli annettu vesakoitua. Henrik esitti kihlakunnantuomari Henrik Jakobssonin 7.8.1598 antaman tuomion ja sen alapuolelle kirjoitetun selityksen, jonka mukaan tilat olivat vaihtaneet niittyjä. Nyt riidanalaisena oli vasaranmaa niittyä Naulinniitusta. Lautakunta päätti, että mikäli Henrik halusi pitää Naulin niittymaan, tuli hänen maantavan ja sopimuksen mukaan luovuttaa Kirjaisten niitty Matts Thomassonille. Riidanalaisesta vasaranalan maasta määrättiin suoritettavaksi katselmus.¹⁴

Henrik Jöransson hyvitti heinäkuussa 1692 eskadroonan pastorille Gabriel Mexmontanille sen, että hän oli kaatanut, polttanut ja kylvänyt kaskensa aivan liian lähelle tämän niittyä. Pastori tyytyi hyvitykseen.¹⁵ Henrik Laurila joutui tunnustamaan elokuussa 1686, että hän oli korjannut heinät Leikarin niityltä Ruonaniemen niemellä olevalta Lintumaan Leikarin niityltä. Leikarin tila kuului kuitenkin rykmentinkirjuri Hans Floorille, jolle heinät määrättiin palautettavaksi.¹⁶

Oikeus määräsi lokakuussa 1695 kaksi lautamiestä katsastamaan Kivilänojan niitty, josta Henrik ja Ahtialan Erik Jakobsson kiistelivät. Oikeus ilmoitti antavansa tuomion, kun saisi kyseisen selvityksen.¹⁷ Oikeus määräsi lokakuussa 1695 kaksi lautamiestä suorittamaan katselmuksen kaskimaalla, jonka Henrik Jöransson ilmoitti Ahtialan Henrik Grelssonin tehneen aivan liian lähelle hänen maitaan. Tästäkin asiasta oikeus lupasi antaa tuomion.¹⁸ Henrik Jöranssonille annettiin

¹³ KA KO a:9, Lempäälän käräjät 26.–27.2.1686, 46.

¹⁴ KA KO a:10, Lempäälän käräjät 14.2.1689, 493v–494.

¹⁵ KA KO a:12, Lempäälän käräjät 27.7.1692, 257.

¹⁶ KA KO a:9, Lempäälän käräjät 2.8.1686, 71–71v.

¹⁷ KA KO a:15, Lempäälän käräjät 3.–4.10.1695, 396v.

¹⁸ KA KO a:15, Lempäälän käräjät 3.–4.10.1695, 396v.

lokakuussa 1695 kaksi lautamiestä suorittamaan katselmus hänen metsässään, josta Vatsolan Krister Eriksson oli kaatanut puita.¹⁹

Henrik Jöransson kertoi oikeudelle maaliskuussa 1696 antaneensa haastaa Miemolan Johan Johansson Hiiren oikeuteen siitä, että tämä oli lyönyt hänelle päähaavan ja kaksi mustelmaa sekä hänen pojalleen Simon Jöranssonille päähaavan. Lautamies Henrik Nilsson kertoi haastaneensa Hiiren oikeuteen lailliseen aikaan. Hiiri oli luvannut saapua oikeuteen, mutta ei sitten tullutkaan tai ilmoittanut syytä poissaololleen. Lautamies vakuutti kuitenkin haavojen ja mustelmien määrän olleen edellä ilmoitetun, joten hiiri tuomittiin kuuden hopeamarkan sakkoon molemmista haavoista ja kolmen markan sakkoon molemmista mustelmista. Hän sai lisäksi sakon jäätyään pois oikeudesta ja joutui korvaamaan Laurilan oikeudenkäyntikuluja taalarilla ja 16 äyrillä hopeaa.²⁰

Eskadroonanpastori Gabriel Mexmontan vaati maaliskuussa 1696 Ahtialan Hävältilän tilan haltijana Ajoksen kahden kaban kylvön peltokappaletta saman kylän kruununrusthollarilta Henrik Laurilalta, joka korjasi sen sadon, vaikka pelto kuului pastorin mukaan hänen tilaansa. Henrik Laurila vetosi vanhaan omistukseensa kuten kruununvouti Nils Weckmankin kruunun edustajana. Todistajan mukaan pelto oli raivattu Hävältilän ja siihen liitetyn Montoisten tilojen maalle, joten se määrättiin luovutettavaksi pastorille.²¹

Perhetaulut

Taulu 1

Henrik Jöransson Laurila. Osti Lempäälän Ahtialan Laurilan tilan sitä vuodesta 1680 pitäneeltä Märten Mattssonilta. Talollinen siellä vuodesta 1685 vuoteen 1697. Haudattiin 29.8.1697 poikansa Jöranin kanssa kahdeksalla taalarilla Lempäälän kirkkoon.

Lautamies Märten Liva sekä hänen poikansa Thomas Märtensson ja naapurinsa Henrik Grelsson, Henrik Jöransson Laurila, Jöran Grelsson, Grels Jakobsson Jutila, Anders ja Johan Eriksson (Hoppa?), Mickel Märtensson, Jakob Jöransson Tiira, Henrik Mattsson ja Jöran Henriksson tunnustivat tammikuussa juoneensa äskettäin Lastusten Matts Olofssonin 40 kannua vetäneen oluttynnyrin vastoin tämän tahtoa. Matts oli toimittanut tynnyrin kruunun maksujen suoritukseen langolleen ratsumies Jakob Perssonille Ahtialaan. Kaikki syylliset tuomittiin kolmen markan sakkoon ja maksamaan olut. Lautakunta äänesti kuitenkin niin, että heidän sakkonsa armahdettiin heidän köyhyytensä vuoksi ja he saivat suorittaa rangaistuksensa jalkapuuissa. Asiaa käsiteltäessä Henrik

¹⁹ KA KO a: 15, Lempäälän käräjät 3.–4.10.1695, 397v.

²⁰ KA KO a: 16, Lempäälän käräjät 23.–24.3.1696, 124v.

²¹ KA KO a: 16, Lempäälän käräjät 23.–24.3.1696, 124v–125.

Jöransson halusi sekaantua oikeuden puheeseen ja kun hänelle annettiin siitä sakko, pokkaili hän oikeuteen päin ja uhkasi hakea oikeutta muualta. Tästäkin hän sai kolmen markan sakon.²²

Ahtialan Grels Jakobsson ja Henrik Jöransson valittivat maaliskuussa 1691 kylässä asuneesta ratsumiehestä Krister Sigfridssonista, että tämä oli vienyt edellisenä syksynä heiniä heidän ladoistaan omaan latoonsa. Tämä oli voitu päätellä matkan varrelle pudonneista heinistä. Kaksi lautamiestä oli katsastanut vahingon, mutta koska he eivät voineet sitoa Kristeriä tekoon, annettiin hänen vanna vala. Hän vannoi olevansa syytön ja hänet vapautettiin valan perusteella syytteestä.²³

Henrik Jöransson valitti elokuussa 1693 sitä, että veronkantokirjuri Joachim Johansson oli ulosmitannut häneltä hevosen arvon ilman laillista oikeuden tuomiota. Lisäksi velka oli yksityinen Ahtialan Henrik Grelssonille, eikä se kuulunut siten kruunun saatavia keräävälle kirjurille. Kruununvouti Nils Weckman oli kuitenkin määrännyt kirjurin keräämään rahat Henrikiltä, sillä Henrik Grelssonilla oli suuri velka kruunulle ja tämä saatava käytettiin sen kattamiseen. Siksi oikeus ei voinut tehdä tälle asialle mitään.²⁴

Henrik Jöransson tunnusti huhtikuussa 1695 lyöneensä edellisenä syksynä tahallaan kuoliaaksi rykmentinpastori Gabriel Mexmontanin sian. Eläin määrättiin korvattavaksi lautamiehen arvion mukaan viidellä kuparitaalarilla. Henrikille annettiin lisäksi kolmen hopeamarkan sakko.²⁵ Henrik Jöransson hyppi ja huusi sekä metelöi omituisesti oikeuden edessä huhtikuussa 1695. Koska hän ei kehotuksista huolimatta rauhoittunut, annettiin hänelle 12 hopeaäyrin sakko oikeutta kohtaan osoittamastaan epäkunnioituksesta.²⁶

Puoliso *Sara N. N.* Mainitaan vuosina 1686–1689. Haudattiin 24.1.1697 neljällä taalarilla Lempäälän kirkkoon.²⁷

Lapsia:

Simon Henriksson Laurila. Taulu 2.

Jöran Henriksson, mainitaan 1686–1695. Haudattiin isänsä kanssa 29.8.1697. Henrik Jöransson valitti huhtikuussa 1693 veronkantokirjuri Joachim Johanssonista, joka oli lyönyt 1.9.1692 kuusi mustelmaa Henrikin poikaan Jöraniin. Tämä oli tapahtunut, kun Jöran ja hänen äitinsä olivat menneet Ahtialan Henrik Grelssonin taloon, jossa Joachim oli ollut keräämässä rahoja. Poika Jöran oli halunnut estää kirjuria ulosmittaamasta isänsä karjaa, sillä hänellä oli rahaa millä maksaa. Tästä syystä kirjuri oli käynyt Jöranin kimppuun. Joachim huomautti, ettei häntä ollut haastettu oikeuteen, mutta hän kertoi silti, että poika oli käyttänyt sopimatonta kieltä kirjuria kohtaan, ja hän oli lyönyt tätä siksi. Paikalla ollut lautamies todisti asian olevan näin. Oikeus totesi 21.8.1684 toimituksia koskevaan kuninkaalliseen plakaattiin vedoten, ettei kansaa saanut pahoinpidellä veronkantotilaisuuksissa. Siksi Joachim sai kuusinkertaisena mustelmasta määrätyn kolmen

²² KA KO a:9, Lempäälän käräjät 30.–31.1.1688, 289v–290.

²³ KA KO a:11, Lempäälän käräjät 17.–18.3.1691, 153–153v.

²⁴ KA KO a:13, Lempäälän käräjät 28.–29.8.1693, 444v.

²⁵ KA KO a:15, Lempäälän käräjät 2.–3.4.1695, 186.

²⁶ KA KO a:15, Lempäälän käräjät 2.–3.4.1695, 199v.

²⁷ KA SAY Lempäälä, Ahtiala, Laurila 1675–1694, 78; 1695–1714, 78.

hopeamarkan sakon. Hänelle jätettiin oikeus hakea korvausta kunniansa loukkaamisesta niin halutessaan.²⁸

Ahtialan Krister Sigfridsson syyti maaliskuussa 1697 saman kylän Jöran Henrikssonia siitä, että tämä oli käynyt hänen kimppuunsa ja lyönyt häntä edellisenä kesänä. Jöranin isä Henrik Laurila vastasi poikansa puolesta, eikä voinut kieltää tappelua. Vammat tarkastanut lautamies oli löytänyt kolme verinaarmua ja neljä mustelmaa Kristeristä. Näistä Jöran Henriksson tuomittiin maksamaan seitsenkertaisesti kolmen hopeamarkan sakko ja Kristerin oikeudenkäyntikulut.²⁹

Valborg Henriksdotter, mainitaan 1695–1704.

Maria Henriksdotter, mainitaan vuosina 1687,1704 ja 1710–1712.³⁰

Taulu 2

Simon Henriksson Laurila (vanhemmat taulussa 1). Syntyi noin vuonna 1671 ja haudattiin 26.8.1721 kuoltuaan Laurilassa. Mainitaan Laurilassa vuodesta 1686, talollinen siellä vuodesta 1698 vuoteen 1721.

Simon Henriksson Laurila Ahtialasta valitti syyskuussa 1701 oikeudelle, että hänen tilansa ja irtaimistonsa oli tuhoutunut tulipalossa 7. elokuuta 1701. Nimismies Johan Steen ja lautamiehet Grels Andersson Ruuholasta ja Krister Sigfridsson Ahtialasta olivat arvioineet tuhoutuneen omaisuuden arvoksi 746 kuparitaalaria. Tulen viemäksi olivat joutuneet miespihan ja karjapihan kaikki rakennukset sekä niiden ulkopuolella sijainneet rakennukset lukuun ottamatta kahta aittaa. Myös tilan rauta- ja puuesineet, ajokalut, kalastusvälineet nuottineen ja verkkoineen, vuode- ja pitovaatteet sekä vilja ja ruokatavarat olivat palaneet. Karja kaiketikin säästy, sillä sitä ei mainittu tuhon kohteeksi joutuneen omaisuuden luettelossa. Tämän perusteella Simon halusi anoa paloapua pitäjältä.³¹

Oikeus halusi tietää, oliko palo johtunut onnettomuudesta vai huolimattomuudesta. Simon ei osannut sanoa palon syytä, sillä hän oli ollut kyseisenä päivänä vaimonsa ja talonväkensä kanssa niityllä korjaamassa heiniä. Kun hänen vaimonsa oli tullut kotiin, oli talo jo ilmilieikeissä, eikä sen pelastamiseksi voitu tehdä mitään. Sen Simon tiesi, että palo oli alkanut keittiön katolta. Oikeus arveli sinne lentäneen kipinän aiemmin ja sen sitten lietsoneen tulta, sillä kyseisenä päivänä oli ollut melkoinen tuuli. Oikeus katsoi tapauksen vahingoksi, ja myönsi Simonille paloavuksi neljä kappaalaa viljaa jokaiselta nimismiespitäjän talolta, eli Vesilahden ja Lempäälän pitäjistä. Asia tuli vielä alistaa maaherran hyväksyttäväksi. Kirkon kuudennusmiehet saivat kukin kerätä paloavun toimialueeltaan.³²

Ahtialan Erik Jakobsson tuli vielä lokakuussa 1702 käräjille ja valitti, että häneltä oli palanut kesällä 1701 kuusi rakennusta ja osa niiden irtaimistosta. Vahinko oli arvioitu 126 kuparitaalariksi ja Erik

²⁸ KA KO a:13, Lempäälän käräjät 10.4.1693, 214–214v.

²⁹ KA KO a:17, Lempäälän käräjät 16.–18.3.1697, 171–171v.

³⁰ KA SAY Lempäälä, Ahtiala, Laurila 1675–1694, 78; 1695–1714, 78.

³¹ KA KO a:21, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 12.–13.9.1701, 8–10.

³² KA KO a:21, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 12.–13.9.1701, 8–10.

haki paloapua. Palo oli levinnyt hänen taloonsa naapuri Simon Laurilan talon sytyttyä tuleen. Erikille myönnettiin paloapuna kappa viljaa kultakin nimismiespitäjän talolta.³³

Henrik Knutsson Leikari, Ahtialan Simon Henriksson Laurila ja Herralan Anders Jöransson eivät voineet kieltää käräjillä toukokuussa 1702, että heidän huonot aitansa olivat aiheuttaneet sen, että Herralan siat olivat päässeet edellisenä syksynä Ahtialan Krister Sigfridssonin hernehaasioiden kimppuun. Lautamiesten suorittaman arvion mukaan kukin näistä kolmesta määrättiin maksamaan Kristerille vahingon korvaamiseksi kahdeksan kappa herneitä.³⁴

Ahtialan Krister Sigfridsson valitti lokakuussa 1702 oikeudelle sitä, että hänen naapurinsa Simon Laurila oli pilannut hänen hevosensa edellisenä Jaakon päivänä ajamalla sen heidän hernepellossaan olleeseen kivikkoon. Hevonen oli murtanut jalkansa niin, että se ontui nyt. Simon kielsi asian kokonaan ja vaati Kristeriä todistamaan hänet syylliseksi. Sitä Krister ei sanonut voivansa tehdä, mutta väitti, ettei kukaan muu ollut voinut syyllistyä tähän tekoon. Hän vaati Simonia valalle ja sen Simon oli valmis tekemään. Koska Kristerillä ei ollut todisteita Simonin syyllisyydestä, vaan hän ainoastaan väitti tätä syylliseksi ja vielä kieltäytyi Simonin tarjoamasta valasta, oli lautakunnan yksimielisenä päätöksensä vapauttaa Simon moisesta syytteestä.³⁵

Simon Laurila ja piika Brita Thomasdotter Perälästä sopivat käräjillä kesäkuussa 1706 Britan emännän Perälän Sofia Markusdotterin läsnä ollessa niin, että Brita astuisi seuraavana syksynä Mikon päivän aikaan Simonin palvelukseen ja saisi tältä kunnollisen vuosipalkan. Lisäksi Simon maksaisi Britalle tynnyrin kauroja, jotka Brita oli jättänyt Simonille säilytettäväksi, mutta jotka olivat tuhoutuneet tulipalossa. Siksi niitä ei olisi tarvinnut palauttaa ilman erityistä sopimusta.³⁶

Leski Gertrud Henriksdotter Kuokkalasta vaati poikansa sotamies Jakob Jöranssonin äidilleen lähettämän kirjeen perusteella tämän ruotuisänniltä Simon Laurilalta ja Johan Teereltä Ahtialasta sotamiehen maksamatonta palkkaa 30 kuparitaalaria. Koska ruotuisännät eivät kieltäneet tätä, tuomittiin Laurila maksamaan osuutensa 20 taalaria ja Teeri kymmenen taalaria.³⁷

Ensimmäinen puoliso *Anna Jöransdotter*. mainitaan 1689–1698. Haudattiin 19.5.1698 Lempäälässä. Ahtialan Simon Henriksson pyysi syksyllä 1698 oikeutta määräämään kihlakunnantuomarin ja lautamiehiä arvioimaan hänen omaisuutensa, sillä hän aikoi toiseen avioliittoon vaimonsa Anna Jöransdotterin kuoltua. Pariskunnalla oli poika Thomas, jonka perintö tuli erottaa pesän arvosta ennen isän uuden avioliiton solmimista. Perunkirjoitukseen määrättiin kihlakunnantuomari sekä lautamiehet

³³ KA KO a:22, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 10.–11.10.1702, 343–343v.

³⁴ KA KO a:22, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 20.–21.5.1702, 167.

³⁵ KA KO a:22, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 10.–11.10.1702, 338v–339.

³⁶ KA KO a:26, Lempäälän ja Vesilahden käräjät 6.–7.6.1705, 53v.

³⁷ KA KO a:31, Vesilahden ja Lempäälän käräjät 3.–5.3.1709, 376.

Grels Andersson Ruoholasta ja Thomas Mårtensson Liva Ahtialasta. He suorittivat myös perinnönjaon Simonin ja tämän sisarusten välillä heidän isänsä Henrik Jöranssonin kuoltua.³⁸

Toinen puoliso *Kirstin Jöransdotter*. Syntyi noin vuonna 1675 ja haudattiin 3.8.1735 kuoltuaan 60-vuotiaana Laurilassa.

Lapsia, kaikki syntyivät Laurilassa:

1 *Thomas Simonsson*, mainitaan vuodesta 1709.

2 *Maria Simonsdotter*, mainitaan vuodesta 1710 vuoteen 1726. Puoliso 1.5.1726 Lempäälässä Ahtialan Tiiron isäntä Matts Jöransson.

2 *Gabriel Simonsson Laurila*. Talollinen Laurilassa veroluetteloiden alkaessa uudelleen vuonna 1722. Oli isäntänä vuoteen 1729. Hänen vaimonsa *Maria* mainitaan vuosina 1728 ja 1729.³⁹

2 *Jakob Simonsson Laurila*. Taulu 3.

2 *Anders Simonsson*. Syntyi 28.6.1709. Asui Laurilassa isännän veljenä 1730- ja 1740-luvulla vaimonsa *Maria Eriksdotterin* kanssa. Anders asui Laurilassa vielä 1780-luvulla itsellisenä. Kuoli siellä 16.7.1794.⁴⁰

Taulu 3

Jakob Simonsson Laurila (vanhemmat taulussa 2). Syntyi Lempäälän pitäjän Ahtialan kylän Laurilan talossa 5.6.1708. Talollinen Laurilassa. Kuoli 13.1.1789 Laurilassa 81-vuotiaana.

Rusthollari Johan Broman Ahtialasta sopi tammikuussa 1734 naapureidensa Erik Johanssonin, Henrik Erikssonin, Jakob Simonsson Laurilan ja Matts Jöranssonin kanssa niin, että he korvaisivat Bromanille hevostensa edellisenä kesänä tämän ruiskuhilaille aiheuttaman vahingon. Koko vahinko oli kymmenen kappaa, josta kukin miehistä korvasi kaksi kappaa, paitsi Matts Jöransson, joka antoi neljä kappaa, sillä hänellä oli ollut useampia hevosia kuin muilla vahingonteossa.⁴¹

Lastusten tilan haltija volontööri Hans Johan Floor valitti lokakuussa 1735 kaikista Ahtialan kylän yhdeksästä isännästä, että nämä olivat rikkoneet hänen aitansa ja tehneet luvattoman tien hänen niitylleen. Floor vaati isännille rangaistusta ja kieltoa käyttää tietä, sillä sellaista ei vanhastaan ollut hänen niityllään. Ahtialan talolliset sanoivat puolestaan, että kruunun palvelijat olivat määränneet heidät avaamaan tämän kylien välillä vanhastaan kulkeneen tien. He olivat vain avanneet veräjän, eivätkä rikkoneet aita. He halusivat paikalle katselmuksen, mistä Floorkaan ei kieltäytynyt. Oikeus määräsi siis katselmuksen suoritettavaksi kyseisellä paikalla.⁴²

Nimismies Johan Gustaf Gadd ilmoitti syyskuussa 1737, että Lastusten silta, joka oli osa Ahtialan, Vatsolan, Lastusten, Suojalan ja Leikarin kylien kirkko- ja käräjätietä, oli aivan kehnossa kunnossa.

³⁸ KA KO a:18, Lempäälän käräjät 30.9.–1.10.1698, 108v–109.

³⁹ KA SAY Lempäälä, Ahtiala, Laurila 1695–1714, 78; 1722–1739, 35.

⁴⁰ KA, Lempäälän seurakunnan arkisto, Rippikirja 1736–1742, 65; 1743–1748, 38.

⁴¹ KA KO a:47, Lempäälän ja Vesilahden käräjät 14.–16.1.1734, 22–22v.

⁴² KA KO a:49, Lempäälän ja Vesilahden käräjät 17.–21.10.1735, 345.

Kylien miehet olivat paikalla oikeudessa ja myönsivät olevansa osakkaina tässä sillassa. Ahtialan miehet halusivat kuitenkin, että heidän osauuttaan sillan korjaamiseen pienennettäisiin, sillä heillä oli enemmän tientevelvollisuutta kuin muilla mainituilla kylillä. Ahtialan isäntien vaatimukseen ei suostuttu, vaan sillan ylläpitovelvollisuus pidettiin ennallaan.⁴³

Helmikuussa 1746 todettiin, että Jöran Jöransson Leikarilla oli ollut karjakuja Ahtialan kylän pellon läpi, mutta kylän isännät halusivat nyt sulkea sen, sillä heidän peltonsa kärsi siitä karjan tallatessa sitä ja syödessä kasvillisuutta. Kun asiassa piti sopia katselmus, ilmoittivat osapuolet sopineensa asian niin, että Leikari sai käyttää karjakuja edelleen ilman, että se aidattaisiin, jos hänen karjaansa olisi vastaisuudessa aina saattamassa joku hänen väestään. Näin viljankasvu ei kärsisi. Lisäksi sovittiin, ettei leikari saanut päästää sikojaan ja lampaitaan Ahtialan peltoon laiduntamaan ennen kuin sen sato olisi korjattu.⁴⁴

Puoliso 18.6.1732 Lempäälässä *Lisbeta Eriksdotter Jutila*. Syntyi 3.8.1710 Lempäälän pitäjän Maisenrannan kylän Jutilan talossa. Haudattiin 17.5.1778 kuoltuaan 68-vuotiaana Laurilassa.

Lapset, kaikki syntyivät Laurilassa:

Matts Jakobsson, syntyi 30.6.1733 ja haudattiin 8.4.1738.

Maria Jakobsdotter, kastettiin 12.3.1735 ja haudattiin 3.5.1735.

Beata Jakobsdotter, syntyi 13.12.1738 ja haudattiin 6.7.1740.

Brita Jakobsdotter, syntyi 28.5.1741 ja haudattiin 17.3.1742.

Lisbeta Jakobsdotter, syntyi 15.12.1742. Kihlautui Märten Ussan kanssa Lempäälän Vaihmalasta, mutta sai kihlaeron. Hän ei saanut tämän jälkeen oikeutta avioitua ennen kuin Märten Ussa olisi tullut hyviteteksi. Puoliso 5.4.1764 Lempäälässä *Matts Persson Nikkilä* Lempäälän Kuljusta.

Karin Jakobsdotter Laurila, syntyi 6.7.1745. Puoliso 20.5.1771 Lempäälässä *Johan Mårtensson Nikkilä* Lempäälän Liposta.

Erik Jakobsson, syntyi 1748. Laurilan seuraava isäntä. Kuoli 11.5.1809 Laurilassa. Puoliso 31.5.1772 Lempäälässä talollisentytär *Maria Mattsdotter*, syntyi 17.4.1751 Lempäälän Kuivaspään Heikkilässä. Kuoli 11.7.1821 Laurilassa. Puolisoilla oli lapsia ja suku jatkui tilalla.

Anna Jakobsdotter, syntyi 5.10.1750. Puoliso 6.10.1774 Lempäälässä Vaihmalan Ussan talollinen *Jöran Jakobsson*, joka oli Annan sisaren Lisbetan kihlatun Märten Jöransson Ussan veljenpoika.

Brita Jakobsdotter, syntyi 11.10.1753 ja haudattiin 25.11.1753.⁴⁵

Lähteet

Kansallisarkisto (Helsinki, Digitaaliarkisto)

Lempäälän seurakunnan arkisto

I Aa Pää- ja rippikirjat 1736–1790

Läänintilit

KA 7348, Ylä-Satakunnan maakirja 1680

KA 7378, Ylä-Satakunnan maakirja 1688

⁴³ KA KO a:52, Lempäälän ja Vesilahden käräjät 19.–22.9.1737, 423v–424v § 40.

⁴⁴ KA KO a:63, Lempäälän ja Vesilahden käräjät 7. etc. 2.1746, 208v–209 § 40.

⁴⁵ KA, Lempäälän seurakunnan arkisto, Rippikirja 1749–1753, 98; 1754–1760, sp; 1761–1766, sp; 1767–1772, sp; 1779–1790, sp.

KA 7384, Ylä-Satakunnan maakirja 1690
KA 7405, Ylä-Satakunnan maakirja 1697
KA 7411, Ylä-Satakunnan verontarkastusmaakirja 1698
KA 7416, Ylä-Satakunnan maakirja 1700
KA 7418, Ylä-Satakunnan maakirja 1701
KA7468, Ylä-Satakunnan maakirja 1724

Suomen asutuksen yleisluettelo (SAY)

Lempäälä 1675–1739

Ylä-Satakunnan tuomiokunnan arkisto

Lempäälän kärjäkunnan käräjät KO a:9–63 (1686–1746)

Lempäälän Ahtialan Laurilan suku vuodesta 1685 seuraavalle vuosisadalle. *Genos 2/2025*, s. 111–118. Suomen Sukututkimusseuran aikakauskirja. Helsinki 2025.